

Губар Світлана Юріївна, старший викладач кафедри сурдопедагогіки факультету корекційної педагогіки та психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА САМООСВІТИ ОСІБ З ВАДАМИ СЛУХУ

Головною загрозою нашої епохи є криза компетентності людини, причому саме дорослої людини, яка здійснює основні соціально-економічні функції в суспільстві. Динамізм сучасної цивілізації, збільшення соціальної ролі особистості, гуманізація і демократизація суспільства, інтелектуалізація праці, швидка зміна техніки та технологій у всьому світі виявила проблему номер один в житті кожного індивіда, який залучений до суспільного життя, - відставання темпів його розвитку, недостатню компетентність у всіх областях навколишнього світу. Ось чому так гостро постає питання потреби постійної, протягом всього життя людини, освітньої роботи. Самоосвіта – це найбільш ефективний спосіб постійного підвищення освітнього рівня.

Характерними рисами самоосвіти є наявність активних пізнавальних потреб та інтересів, внутрішнє прагнення особистості до їх задоволення, вольові зусилля, свідомість та організованість людини. Самоосвіта це не епізодичний пошук відповіді на питання, а систематична пізнавальна діяльність. Отже, оволодіння знаннями в процесі самоосвіти відбувається лише за ініціативою особистості.

При сучасних темпах розвитку науки і техніки особливо актуальним постає проблема самоосвіти, зокрема, підвищення професійної компетентності інвалідів з різними видами депривації.

На жаль, доводиться констатувати, що у більшості інвалідів, як і у більшості людей, на сьогоднішній день не сформовані прагнення та вміння задовольняти свої пізнавальні потреби та інтереси шляхом самоосвіти. Тому в сучасних умовах першочерговим завданням є формування мотивації пізнавальної діяльності та прояву пізнавальної самостійності в осіб з особливостями психофізичного розвитку.

Які ж методи самоосвіти доступні особам з обмеженими фізичними можливостями? Для широкого кола людей, зокрема й осіб з особливостями психофізичного розвитку, в процесі самоосвіти можна використовувати наступні методики: а) навчальні книги, аудіо книги, фільми, відео, презентації; б) навчальні курси, семінари, тренінги; в) досвід і знання за принципом нетворкінга; г) персональний коуч; д) спеціалізовані інтернет-сайти. Кожна із даних методик має як позитивні якості, так і певні недоліки.

Для успішного навчання інвалідів необхідно, щоб зміст, методи навчання та його організаційно-педагогічні умови були максимально наближені до конкретної людини із врахуванням всього комплексу її психофізіологічних особливостей і соціального досвіду. Сьогодні ситуацію навчання полегшує дистанційна освіта. Дистанційна освіта – найбільш перспективна форма розв'язання проблеми навчання громадян, зокрема, й

осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Враховуючи особливості аналітико-синтетичної діяльності осіб з вадами слуху, їхнього розвитку мови та мовлення, потрібно зазначити, що дистанційна освіта глухих і слабочуючих повинна розглядатися як додаткова освіта, тобто як складова самоосвіти, яка спрямована на їхній особистісний розвиток, підвищення професійної компетентності, подолання бар'єрів міжособистісної комунікації тощо.

З числа дистанційних освітніх технологій, які можуть використовувати мережеві педагоги в роботі з особами з вадами слуху, доцільно застосовувати технологію мережевої взаємодії, що базується на використанні мереж телекомунікації для забезпечення слухачів навчально-методичними матеріалами та інтерактивної взаємодії.

Процес дистанційної освіти нечуючих осіб здійснюється за допомогою програми Skype з використанням технології Skype у формі Web-занять (дистанційні заняття) – дистанційні лекції, лабораторні заняття, практикуми та інші заняття, на яких слухачі самостійно вивчають освітній курс, виконують завдання та прикріплюють до форумів, педагог потім їх перевіряє та надає обов'язкову рецензію виконаному завданню.

Особливістю онлайн-занять з глухими та слабочуючими людьми є використання дактильного та міміко-жестового мовлення, оскільки сприймання мовлення на слух або його розрізнення за артикуляцією співрозмовника для осіб із слуховою депривацією на заняттях такого виду є майже неможливим.

По-перше, сприймання мовлення слухачами з вадами слуху ускладнене, оскільки не всі звуки можна «побачити», наприклад, артикуляція звуків [б], [п], [м] для них виглядає однаково й розрізнити їх можна лише за умови «включення слуху». В той же час необхідно враховувати певні особливості осіб з вадами слуху. Деякі слабчуючі можуть чути, проте сприймають окремі звуки уривчасто, особливо перші та останні звуки в словах. В цьому випадку необхідно говорити гучніше і чіткіше, добираючи відповідну гучність для даного слухача. В інших випадках необхідно знизити висоту голосу, оскільки слабчуючий не може сприймати на слух високочастотні звуки.

Глухі та слабчуючі не завжди розуміють співрозмовника. Особливості анатомічної будови органів артикуляції мовця та специфіка продукування мовлення значно утруднюють розуміння її особами з вадами слуху.

По-друге, погана якість та зв'язок через Інтернет не завжди дозволяють побачити і зрозуміти, що говорить співрозмовник.

В той же час, використовуючи різні форми, прийоми і методи роботи педагогу важливо завжди слідкувати за вимовою звуків, працювати із словником (пояснення незрозумілих слів, фраз, речень), збагачуючи тим самим словниковий запас слухача, вчити зчитувати з губ, працювати над текстом, застосовуючи знання ПК в роботі.

Отже, освіта та самоосвіта дорослих людей, які мають порушення слуху, - це основа їхньої всебічної соціалізації та запорука задоволення духовної потреби людини в самореалізації та самоудосконаленні.